

ДАЛАЙ ЛАМА И СТЕФАН ХЕСЕЛ

в сътрудничество със Силви Кросман и Жан-Пиер Бару

ДА ОБЯВИМ МИРА!

За напредъка на духа

Тази нова книга не е, както бързо ще разберете, поредното верую на автора на „Възмутете се!“. Издателство „Ендижен“ – професионалното му минало го потвърждава красноречиво – не възнамерява да трупа дивиденди, възползвайки се от една рецепта, която други успешно експлоатираха. Чрез диалога между Стефан Хесел и Тензин Гяцо, четиринайсети духовен водач от поредицата на Далай Ламите, чието начало е поставено в сърцето на Азия през XVI век, се надяваме, обръщайки се към възможно най-широка публика, да допринесем за осъществяването на онова, което днес на нашата планета е заложено на карта – завръщането на духа. Дали думата „дух“ не е станала шокираща, неуместна, откакто парите са се превърнали в първа ценност на човечеството? „Точно по тази причина – припомняше Самдонг Ринпоче, бившият президент на тибетското правителство в изгнание и специален пратеник на Далай Ламата на погребението на бившия чешки президент Вацлав Хавел, – стане ли дума за Китай, никой не смее да се обади, дори самоза да зададе въпрос. Страхът и алчността управляват света.“

Нека изтръгнем думата „напредък“ от ноктите на материалното и я предложим на духа. Да поговорим за напредъка на духа. На кой дух ли? На вписания в телата ни – тялото, общия знаменател на всички хора, все едно дали са вярващи, или не.

Това вписване е и признание – духът не е по-висш от човешката участ, той трябва да стане част от живота, да се изгради според изживяното от всекиго.

Всичко това започна на един 15 август в Тулуза, където, по повод на лекция на Далай Ламата на тема „Изкуството на щастието“, небесното тяло на Стефан Хесел се срещна със земната енергия на Далай Ламата. „Сега ние сме два демона, а два са по-силни от един“ – през смях каза ръководителят на Тибет, за да припомни, че китайското правителство го нарича именно така – демон. През дългия си живот Хесел вече бе играл ролята на демон по време на съпротивата си срещу нацистите някога и срещу диктатурата на парите днес, както става ясно във „Възмутете се!“.

Четири месеца по-късно в Прага, в рамките на форум за правата на човека в Югоизточна Азия, свикан от умиращия Вацлав Хавел в подкрепа на китайския дисидент Лю Сяобо, все още в затвора година след като му бе присъдена Нобеловата награда за мир, двамата мъже проведоха своя истински диалог. Идеята беше да се види дали са се появили нови универсални ценности след 10 декември 1948 г., дата, на която в Пале дьо Шайо в Париж Обединените нации подписаха Всеобщата декларация за правата на човека. И дали терминът „напредък на духа“, по онова време отсъстващ, не заслужава да фигурира редом с „научния напредък“, записан в член 27 от Декларацията.

Тази среща между несломимия мирянин и жреца с множество прераждания в родословието си сама по себе си свидетелстваше за настъпването на едно ново време. Пламенно я желяхме и

ние, които от 1993 г. насам, тоест три години преди създаването на „Ендижен“, работим за каузата на Тибет. Далай Ламата бе дълбоко впечатлен от тялото „без бастун“, осемнайсет години по-възрастно от неговото и чието присъствие го караше да „се чувства много млад“; бе впечатлен и от този живот, изцяло отдаден на защитата на правата на човека. Колкото до стария човек, срещнал своето „първо и единствено светейшество“, той смело се осведоми за навлизането на европейски те и американските невронауки в будистките работи: наблюдаемите ефекти на медитацията, на интроспекцията, на мечтата... върху нашето здраве, физическо и душевно. Емпатичната им дарба, сплетените им ръце, горещите им чела, опрени едно в друго, направиха останалото.

Стана ясно, че културният геноцид, извършван от китайското правителство над тибетския народ, е престъпление срещу най-универсалното и фундаментално човешко благо – духа. Нечуваният напредък на ненасилието в света от деветдесетте години на миналия век насам, осъществен от лидери като Михаил Горбачов, Вацлав Хавел, Нелсън Мандела, Дезмънд Туту и по-рано от Мартин Лутър Кинг и от най-големия пророк от всички, Махатма Ганди – до един цитирани в диалога, – ясно свидетелства, че е започнало пробуждане и че то не може да се ограничи само до едно място на планетата, дори ако някои, от другата страна на хималайската бариера, го изживяват по-мъчително, като се жертват, за да запазят културата си – култура, изискваща този вътрешен напредък. Липсваше само великодушната намеса на Стефан Хесел, привнесъл в битката на духа порива на възмутените от четирите краища на планетата. Тази намеса вече е факт!

Силви Кросман и Жан-Пиер Бару